

ABONAMENTUL

Pentru monarhie.

Pe an 18 cor. 1/2, ad.

9 cor. 1/2, 4.50 fil.

E E

Pentru străinătate.

Pe an 24 coroane

1/2 an 12 cor. 1/2, ad.

6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un sir garmond:

odată 14 fil., a doua

oară 12 fil., a treia

oară 10 fil.

E E

Tot ce privește foaia

să se adreseze la: Re-

dacțiunea și administra-

țiaunea „Unirea”

in Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marți, Joi și Sâmbătă.

† Iacob Mureșianu.

1857—1917.

În minunata lună Maiu, când firea se îmbracă în cele mai strălucite podoabe, când seva vieții țîșnește prin mii de rezorturi — Măestrul Mureșianu, după o suferință de câteva luni, ne părăsește pentru totdeauna.

Nepotul poetului Andreiu Mureșianu, fiul lui Iacob Mureșianu, Nestorul publicisticii românești — părăsește valea plângerii și se mută în lumea de nemurire a umbrelor, ce au revărsat strălucire asupra neamului, în drumul ce l-au făcut în viață.

Harfa lui vrăjită, din care au răsunat atâtea melodii ce nu se vor uita niciodată, amuțește; mâna măiastră nu va mai trece peste coardele de argint, evocând simfonii superbe, ce murmurau cu atâta bogăție, în colțuri tănuite ale sufletului său de artist.

* * *

Veniți să vărsăm cu toții o lacrimă de pietate lângă sicriul lui!

Veniți! Iată, Meșterul Manole și cei nouă meșteri mari ai lui s'au coborât din lumea lor de basme și stau cu capetele descoperite lângă sicriul Părintelui, ce le-a însuflat duhul de viață... Erculeanul stă și el alături, cu capul plecat, și o mulțime întreagă de creații a lui, ce rămân astăzi fără părinte.

Muza populară e cea mai jalnică dintre toate; sub suflul creator al Măestrului, ea a trăsărit la o nouă viață, și a făcut să răsună întinderile de cântul ei de dor și de jale.

* * *

Veniți să ne achităm tributul recunoștinței în fața mormântului des-

chis. Veniți, că ne îndeplinim o datorie de onoare, de care contimporanii nu și-au dat seama în de ajuns.

La alte neamuri, un Iacob Mureșianu, nu ar fi trăit în împrejurări materiale așa de vitrege, nici n'ar fi fost necesitat să-și fărâmițeze talentul lui strălucit, în atâtea mici fărâme, ca să acopere nevoile traiului.

La alte neamuri, cari știu apretia talentului creator, s'ar fi aflat destui Mecenazi și destul aur, ca să răsplătească și să sprijinească, după vrednicie acest suflet distins, care putea să ne lase o comoară neasămănat mai îmbelșugată, dacă talentul lui și-ar fi putut lua avântul, liber de greutate și grijile zilei de mâne.

Se vor adună odată într'un mănunchiu compozițiile lui minunate. Și lumea românească își va da seama — cu oarecare întârziere, cum se obișnuiește — de strălucitul talent ce se stânge astăzi și de opera neperitoare, ce rămâne în urmă-i.

* * *

Mormântul acopere numai rămașitele, de lut ale Măestrului.

Duhul lui creator planează deasupra noastră, deasupra vieții mărunde de toate zilele, ca un simbol al nemuririi.

Opera lui rămâne, — și câtă vreme va mai fi suflare românească pe aceste plaiuri, melodiile lui vor trece din gură în gură, din generație în generație...

Plecăm steagul în fața mormântului, în care se coboară o glorie a Blajului și a neamului nostru.

Dormi, Măestre, pomenirea Ta va fi veșnică!

Date biografice.

Dăm acest articol, scris de un redactor al ziarului nostru, în »Luceafărul« (nr. 23-4, 1905, cu ocazia reparației »Muzei române«. Articolul n'a pierdut nimic din actualitate nici azi, după doisprezece ani, de când s'a scris:

La 1 Ianuarie 1888, iubitorii de muzică românească se împărtășesc de-o bucurie mare: dl Iacob Mureșan, profesor de muzică în Blaj, le-a trimis primul număr din „Musa română“, revistă mare și frumoasă, cum n'am mai avut alta, nici dincoace și nici dincolo de Carpați.

Revista a fos salutată cu multă însuflețire, sprijinul material însă n'a stat în proporție nici cu greutate și jertfele împreunate cu editarea unei astfel de reviste, nici cu așteptările redactorului ei care, temperament de adevărat artist, era convins că noua revistă de muzică va fi îmbrățișată, îndată la început, cu o căldură, care să-i asigure existența pe ani înainte. Publicul mare, mai ales cel românesc, nu-l poți cuoceri în răstimp de câteva luni. Îți trebuie multă pricepere, multă rîvnă de muncă și multă încredere în izbînda finală a cauzei ce reprezintă, ca să nu te descurajeze indolența — firească între împrejurările de atunci și astăzi — a publicului românesc.

Pricepere și rîvnă de muncă a fost la dl Iacob Mureșan, poate ca la puțini alții, dar i-a lipsit încrederea. Și „Musa română“ a încetat cu apariția încă la sfîrșitul aceluiaș an.

Indemnăt de prietini, dl Mureșan face a doua încercare. La 1894 „Musa română“ apare din nou, cu acelaș cuprins bogat și frumos. Pe a mijlocul anului 1905 însă înceată din nou. „Unica revistă muzicală la noi să nu poată exista la un popor de trei milioane?“ Și dl Mureșan, desiluzionat, pune condeiul din mină.

Dragostea pentru arta sa, atât de apropiată firii Românului, n'a slăbit însă. L-a muncit ani lungi și-a hrănit cu focul ei idea reînființării revistei.

Astăzi stăm în fața unui fapt împlinit. Cu începerea anului 1906 „Muza română“ va apărea din nou. Ne place să credem că de astădată dl Mureșan va intra în luptă cu mai multă încredere în izbînda finală a muncii sale ideale și nu se va lăsa descurajat de-o eventuală nereușită temporală. Încrederea publicului românesc și-a cîștigat-o deja, în deplină măsură, prin talentele sale necontestate de nimeni și, sintem convinși, încrederea aceasta se

va manifesta într-o formă demnă de marea lucrare ce-o întreprinde acum prin reeditarea revistei sale „Muza română“.

Domnul Iacob Mureșian, al cărui portret îl dăm în numărul acesta, s'a născut în Brașov, la 29 Iunie 1857. Părinții lui, — Iacob Mureșian, redactorul pe vremuri al „Gazetei Transilvaniei“ și director gimnazial, și Sevastia n. Nicolau — de cu vreme au observat talentul lui muzical și s'au îngrijit prin angajarea de profesori instruiți, să-i promoveze dezvoltarea. Primii lui profesori au fost pianistii Waiwar jun. și mai târziu Nowotni.

La vârsta de 6 ani debutează pentru primădată la un concert aranjat, în Brașov, de violinista Elisa Circa. Micul artist, înzestrat cu un spirit vioi și auz muzical fin,

La 1871 compune un cadril „Cunună de flori române“, executat, la balul „Reuniunii femeilor române din Brașov“, de către muzica regimentului 2. Rind pe rind apar și alte compoziții, parte în București, parte în Viena (cadrilul „Aurora“, la C. A. Spina).

Intrând apoi în gimnaziul superior, nu mai are răgaz să se ocupe cu muzica. O uită pentru un moment și hotărăște să se facă inginer.

La 1876 merge la Viena, unde se înscrie la Polytechnică. Venirea lui în această capitală e hotărâtoare pentru cariera lui. Având prilej să asculte compozitori și artiști cu renume, din nou izbucnește din el dragostea pentru muzică. Publică din nou câteva compoziții.

La 1878 e chemat profesor de muzica la Năsăud, unde nu stă decât un an, ca în toamna anului 1879 să meargă la Lipsca, ca elev al conservatorului, unde i-se deschide prilej să-i auză pe Liszt, Rubinstein, Popper, Schumann, Ioachim, Brahms și alte celebrități muzicale. Din

acest timp datează marea uvertură „Ștefan cel mare“ pentru orchestră, vre-o 30 cîntece pentru voce, și a. m. La 1883 părăsește Lipsca și în toamna aceluiaș an e numit profesor de muzică la liceul din Brașov și ales dirigent al corului bisericesc dela Sf. Nicolae și conducător al „Reuniunii de muzică“. Aici creiază cea mai frumoasă compozițiune a sa „Mănăstirea Argeșului“, pentru cor, soli și acompaniament de orchestră. O lucrare în stil clasic, de netăgăduită valoare. (Publicăm și noi un fragment: „Visul lui Manole“).

În toamna anului 1885 trece, tot în calitate de profesor de muzică, la Blaj. Venise cu mari speranțe și multe planuri de muncă, dar împrejurările nu i-au permis să și-le poată realiza. Aici edă la 1 Ianuarie 1888 prima revistă muzicală românească: „Muza română“.

E o comoară bogată, o enciclopedie muzicală această revistă. Dacă împrejurările nu i-au putut asigura existența, un scop totuș a ajuns dl Mureșian: răspândirea comorii noastre neprețuite de cîntece. Activitatea dlui Mureșianu pe terenul cultivării muzicii românești n'o putem aprecia, după vrednicia ei, în câteva șire scurte ce ne stau la dispoziție. Compozițiile lui, bisericești și românești, umplu volume întregi — netipărite.

Ca d'profesor a făcut școală. O pleiadă de compozitori apreciați au primit dela el educația lor muzicală. — V. Cherebeticu, Emil Ștefanuț, actualul profesor de muzică în Năsăud, Vilhelm Șorban, Dr. Tiberiu Brediceanu, Camil Negrea, A. Bena și mulți alții au fost elevii lui.

Încheiând, trebuie să accentuăm din nou, că față de maeștrul Iacob Mureșianu publicul românesc are mari îndatoriri. La ce înălțime s'ar fi ridicat un talent atât de puternic între străini? Și cum l-am sprijinit până acum noi?

„Muza română“ a încetat în două

rânduri, compozițiile maeștrului Mureșianu zac puse la dosar, năpădite de praf.

Sperăm însă că astăzi, când avem un public cu o mai înaltă cultură muzicală, va află altă primire „Musa română“ — și se va deșteptă în sfârșit și interesul pentru publicarea operelor muzicale ale acestui, fără îndoială, cel mai mare dintre artiștii muzicali din țara noastră.

Abzicerea guvernului ungar.

»Bud. Tud.« anunță: Ministrul president, contele Tisza în după amiaza zilei de 23 crt. a înaintat Majestății Sale abzicerea guvernului, care a fost acceptată.

Motivul pentru care guvernul a demisionat, e — după știrea unui ziar guvernamental semioficial — lărgirea dreptului de alegător, față de care contele Tisza s'a pus pe punctul de vedere a legii din 1913.

Contele Tisza înainte de demisiona s'a prezentat la Majestatea Sa în audiență, tratând asupra lărgirii dreptului de alegător. Majestatea Sa, a declarat Tisza — când a referat partidului muncii despre consultările cu Majestatea Sa, — nu e îndestulit cu lărgirea dreptului de alegător în felul cum a fost completată în declarația alăturată manifestului regal, dat la timpul său.

Știrea abzicerii guvernului a fost discutată cu mult interes între membrii partidului opozițional. Partidul opozițional crede, că afirmația după care chestia dreptului de vot a silit pe contele Tisza să demisio-

FOITA.

Sănătatea sufletească a copiilor.

De A. Melin.

(Continuare.)

Cum vom arăta copiilor noștri calea către sfânta biserică?

Dumineca și în sărbători, când răsună peste sat sunetul de clopot, chemând pe creștini la casa Domnului, părinții vor îmbrăca haine curate, albe, și se vor găti de sfânta biserică. Mama își va spăla frumos copilașii, le va da hăinuțe spălate și le va spune cu glas sărbătoresc și cu dragoste: — Dragii măicuței, astăzi este sfânta Duminecă, ziua Domnului din ceriu! Creștinii cei buni se duc la biserică să se închine lui Dumnezeu, să-i mulțamească pentru că ne dă pâine, oăldură hotarului și ploi la vreme. Copiii se duc de să roagă, să-i facă Dumnezeu mari, și să le dea sănătate. Zic Tatăl noștr și Născătoarea. — Și voi să vă duceți, să vă așezați frumos lângă strană, la locul copiilor, să stați frumos, să nu vorbiți și să ascultați sfintele cântări din strană. Să vă faceți cruce, dragă. Să fiți buni, ca ingerii de pe icoane. Că

biserica-i loc sfânt. Așa să faceți, dragii mamii.

Cam astfel va grăi mama, iar tatăl va lua copilașii de mână, mici și mari, și cu evlavie multă, cu crenguțe de măghieran în mâni, se vor apropia de pridvorul casei Domnului. Acolo vor asculta sfânta slujbă toată, până în capăt, și vor lua aminte la tot ceea ce se cântă în strană și la ceea ce spune preotul în predică.

Cercetarea sfintei biserici își vor socoti o părinții de-o mare datorință, atât pentru sufletele lor, cât și pentru folosul sufletesc al copiilor lor, în inimile cărora învățăturile din casa părintească se sapă cu slove neșterae. — Le va intra în fire, că așa este bine, precum de fapt este, și sufletele lor vor porni din bună vreme pe cărarea cea dreaptă și fericitoare a vieții. În lăuntrurile lor se vor sălăși simțemintele curate ale evlaviei și ale respectului de lucrurile sfinte, cari numai bine pot să rodească. Învăță să se facă creștini în faptă, nu numai după nume.

Sunt părinți cari nu dau pe la biserică cu săptămânile, eu lunile, sau chiar cu anii. În vremea liturghiei unii tândălesc pe-acasă, alții dorm, sau, Doamne ferește, cei uitați de sine se duc la masa nespălată și murdară a crâșmei.

Ce se alege de viața și de sufletele unor oameni ca aceștia? Dar, mai ales ce se va alege de sufletele nevinovate ale copilașilor lor? Ce? — Să te miri că se încorlesc atâtea moșii, părințești, că sânt atâtea pări și răutăți în lume? Că sânt atâtea copii cari își blastămă părinții! Că sânt atâtea creștini și oameni fără căpătâi? Atâtea vieți stricate și nenorocite?

Pe unele sate e obicei foarte rău și păgănesc, că ieșind oamenii dela biserică, în drum spre casă se abat pe la crîșmă, la un pahar de beutură, ca să-și facă poftă de mâncare. Unii chiar cu copilașii de mână... Dela biserică la crîșmă, dela altar la butoi, la otrava trupului! — Părinților dacă aveți Dumnezeu și Vă sunt scrumpe sufletele copiilor voștri păziți-vă de păcatul acesta! Că și cea mai învoaltă floare se veștejește, dacă dela lumina soarelui și aerul curat al grădinei o duci la întunerecul și umezeala rece a gropii...

(Va urma).

neze, e numai motivde a masca ade-vărată cauză a schimbării.

În partidul guvernamental ve-
stea aceasta, după cum eră de pre-
văzut, a făcut o impresie penibilă,
după ce partidul acesta credeă, că
chestia reformei electorale nu va
putea provoacă în timpul războiului
o criză așa de acută. Din discuțiile
urmâte între contele Tisza și par-
tidul guvernamental se poate con-
clude, că majoritatea partidului do-
rește acordarea dreptului electoral
numai muncitorilor industriali și po-
pulației dela orașe.

*

Focea oficială publică, în nu-
mărul recent, următoarele: Majes-
tatea Sa Regele cesaro-apostolic
prin decretul preînalt dat în Gyön-
grös la 23 crt. s'a îndurat preagra-
fos a *primi abdicerea oficială a
guvernului și totodată s'a îndu-
rat să permită ca ceilalți mi-
nistri oficioși să-și poată conti-
nuă activitatea până la prea-
nalte hotăriri.*

Presă scrie despre schimbarea
de guvern următoarele: „Magyar-
ország”, ziarul partidului Károlyist:
întreg sistemul lui Tisza de indi-
vidualitate condus, reprezentat și
validat de spiritul partidului mun-
cilor, trebuie să se nimicească. Sis-
temul acesta trebuie înlocuit prin
sistemul adevărat democratic. Un ast-
fel de sistem, care din haosul eve-
nimentelor mondiale să aște și
să conducă la calea dreaptă. În acea-
sta să se unească națiunea și Ma-
jestatea Sa.

„Reichspost”: Reforma electo-
rală atâră asupra capului contelui
Tisza ca și sabia lui Damocles, la
care reformă ține mult Majestatea
Sa. Dacă guvernului nu-i va suc-
cede să o rezolve corăspunzător
așteptărilor Majestății Sale, — nu
va putea rămânea și pe mai departe
la oficiu.

„Berliner Tageblatt” amintește,
în Berlin știrea despre abdicerea
guvernului se lense cu săptămâni
înainte. Ziarul recunoaște
contele Tisza pe un adevărat
prijinitor al alianței germano-
ungară. Sperăm — scrie
ziarul amintit —, că relațiile dintre
cele două state nu se vor schimbă
nicine va fi chemat în viitor la
ducerea și rezolvarea chestiilor
berne în Ungaria.

Guvernul rusesc pentru înche-
rea păcii generale. — Al doilea gu-
vern rusesc, format în timpul revoluției cu
participația socialistilor, a dat publicității un

manifest, din care dăm următoarele: Guvernul
provizor reorganizat și întărit de reprezin-
tanții revoluționari ai democrației declară,
că va realiza cu orice mijloc principiile
de libertate, egalitate și frățietate ce sunt
scrise pe stindard. În viitor guvernul pro-
vizor va urma următoarele principii:

Ce privește politica externă, noul gu-
vern împreună cu poporul Rusiei respinge
orice idee de-a încheia pace separată, luptând
numai pentru pacea generală, care pare nu
țintește la dominațiune peste alte popoare,
sau la cucerirea teritoriului străin cu forța.
În credința, că detronarea țarului și întărirea
principiilor democratice în politica internă
și externă, prin ce s'au mărit niuințele
democratismului din statele aliate pentru
pacea durabilă și înfrățirea între popoare,
guvernul interimar va face pași să încheie
cu aliații un pact pe baza espunerilor din
9 Aprilie.

Guvernul Rusiei crede, că armata nu
va suferi ca trupele germane să nimicească
aliații din vest, ca după aceea să se arunce
cu furie asupra noastră.

— Noul ministru de externe, T-res-
cenco cu privire la programul de activitate
politică a declarat următoarele: Programul
e scurt, dar momentuos, el țintește mai ales
la restabilirea păcii generale, fără supunerea
altor țări, fără desdăunări, care pace să se
bazeze pe dreptul propriu al popoarelor de
a se guverna. Vrem să dăm lumii o astfel
de pace, care să nu taie în caracterul nici
unei națiuni, să nu lase urme de ură și
răsbunare, ceoace totdeauna se întâmplă
când din război un stat să îmbogățește în
detrimentul altuia, sau o țară învinsă e si-
lită să primească condițiile impuse de în-
vingător.

Pentru validitatea acestor idealuri, gu-
vernul Rusiei va intra în înțelegere deplină
cu democratismul din statele aliate. Pentru
aceasta se recere ca Rusia să dovedească,
că își împlineste datorințele contrase față
de aliați, de-a lupta și a se ajuta împrumutat.

— Ministrul prezident, principele Lvov
a declarat în legătură cu chestia păcii, ur-
mătoarele: Anarhia, provocată în armată de
consiliul muncitorilor și ostașilor, a produs
la aliați mari îngrijorări, iar la dușmani
speranța în posibilitatea încheierii păcii se-
parate. Prima datorință a guvernului e alun-
garea inamicului și ajutorarea aliaților în
mod activ. Când guvernul declară, că tinde
spre încheierea urgentă a păcii fără anexiuni
și desdăunare, anunță totodată, că nu e vorba
de apărare pasivă. Rusia nu va suferi ca
teritoriul ei să rămână sub stăpânirea mili-
tarismului german, nici nu poate privi cu
indiferență la soarta Belgiei, Sârbiei și Ro-
mâniei.

Pentru ca onoarea generațiilor viitoare
să nu fie știrbită, guvernului i-se impune să
delătore liniștea observată pe front, din care
cancelarul a dedus, că Rusia e aplicată să
încheie pace separată.

Legati de glie.

II.

Cetind broșura „Pragmatica de ser-
viciu pentru funcționarii Albinei”, pe
care mi-o puse la dispoziție un prieten,
am rămas cu o ciudată impresie. Din ca-
tegoriile multe de leafă, din felul cum e

normată înaintarea în „salar și rang” a
funcționarilor, din mărimea lefurilor și
puterea discreționară, ce și-a rezervat-o
direcțiunea în fiecare caz de retribuire,
renumerare ori distincție față cu funcțio-
narii am avut impresia, că la compilarea
atâtor paragrafi măiestriți, nu s'a cerut și
concursul celor interesați, adevă al func-
ționarilor. Pe lângă aceasta impresie prin-
cipală o altă tot atât de puternică, secun-
dară, bate la sufletul meu, că autorii pro-
iectului de pragmatică nu știu ce înseamnă a
trăi o viață întreagă bunăoară cu 2200 cor.
la an, din care să susții o casă de oameni,
căci ei n'au fost niciodată în situații ana-
loage.

Cetind proiectul, mărturisesc sincer,
că dacă aș fi eu acum în aceea situație,
ca să îmi închin zilele pe cariera de bancă,
ceoace după pragmatica „Albinei” m'aș face
pentru lumea toată, atunci mai întâiu m'aș
îngriji de un uchiu în America, ori de
o proprietate de cel puțin 1000 jugăre
catastrale, cari să-mi stea mereu într'ajutor
ca întregire la salariul, ce ni-l dă banca
după funcțiunea, ce o îndeplinesc acolo.

Căci iată câteva date din pragmatică
privitor la *salar și avansare*.

Se statoresc șase clase de salar: (Cl. I.
7—12 mii cor. cei trei directori ai insti-
tutului; cl. II. 5—6 mii șefii filialelor prin-
cipale; cl. III. 3,600—4000 șeful de lichidatură,
cassarul-șef, prim-contabilii; cl. IV.
a) 3000, b) 2600, c) 2200, d) 1800 cor.
funcționarii definitivi dela serviciile princi-
pale; cl. V. 1600—1800 cor. funcționarii
definitivi dela serviciile auxiliare; cl. VI.
1200 cor practicantii definitivi).

O serie frumoasă de salar, ar zice
cineva. Să începi la 24 ani cu 1600 cor.
și să isprăvești la 54 cu 12,000 cor.!

Dar să nu mergem cu fantasia așa
departe. De început se începe cu 1600 cor.
dar nici decum nu se isprăvești la 12,000,
cel puțin funcționarii de ai institutului nu.
Minuni se pot întâmpla, dar fiindcă la ran-
gurile supreme își are direcțiunea cuvân-
tului său deciziv, posturile aceste sunt re-
zervate de regulă persoanelor cu cvalifi-
cație superioară, ba și „persoane bineme-
ritate, cari mai înainte nu au făcut parte
din funcționarii institutului.” (§ 5.)

Cu un cuvânt salarele cele mari și
posturile înalte sunt făcute pe seama fa-
voriților zăilor, funcționarii să rămână
deocamdată aici pe pământ.

Pentru ei s'a creat clasa IV. cu cele
4 categorii, privitor la care se zice:

„Privitor la cl. IV. se stabilește în
mod obligator, că în sub cl. a) și b) a
aceleia nici când nu pot fi inserați
mai mulți funcționari, decât cel mult câte
1, parte din numărul total al funcționarilor,
apartinători ai acestei clase.” (§ 4.)

Paradisul funcționarilor s'a isprăvit
așadar la litera c) (salar 2200 cor.) căci
a trece granițele acestei litere și a te sbate
spre litera b) (salar grozav 2600 cor.) îți
trebuie putere și sănătate enormă, mai
mare decât a fericitorilor 1/4, cari se află
deja acolo și nu-i pustiește Atotputernicul,
ca să facă loc celorce așteaptă la ușă
scrișnind din dinți.

Iar dacă zăii te-au favorizat și ai eșit
biruitor din trânta grozavă, sbătându-te în
categoria b) zece ani vei roade penele
institutului aci, căci §. 20 zice: „Înaintarea

în subclasele a) ale claselor I—IV poate urma numai după împlinirea unui serviciu de cel puțin 10 ani în subclasa b) a aceleiași clase.“

Pe lângă salariul fundamental proiectul mai prevede și periodice de salariu, dar numai pentru funcționarii cu *conduită bună*. Proiectul făcând această distincție, presupune, că la institut vor funcționa ori funcționează și angajați cu *conduită rea* pe cari direcțiunea voiește să-i pedepsească cu denegarea periodicelor.

Deosebirea aceasta pentru funcționarii constituie un fel de nedumerire, după cum ofenzătoare sunt toate dispozițiile rezervate direcțiunii de-a exercita drepturi discreționare asupra funcționarilor. Orice funcționar are datorințe numai în oficiul său, a cărei neglijare, ori întrelăsare învoalvă proces disciplinar și pedeapsă, conduita bună însă ori rea, supravegherea secretă, denunțul etc. pot fi și arme de răsbunare personală și numai sunt admise de nici o legislație modernă. (În §. 74 proiectul își arogă dreptul a-se amesteca și în eventuala activitate socială, culturală, economică, politică a funcționarului).

Ca să fi angajat definitiv la institut, proiectul îți cere a) etate de cel puțin 24 și cel mult 46 ani. În restimpul acesta poți să aspiri cu drept-cuvânt la slujba, ce ți-se pune în prospect, apoi b) calificare corespunzătoare.

Avansările sunt toate trecute în tăcere (afară de cei 10 ani din lit. b) în lit. a) a claselor I—IV). La câți ani poți să reflectezi la o categorie mai înaltă și peste tot afară de conduita bună (care se accentuează des, ca la copii, când li-se arată țucărul), ce se mai cere, nu știi. Din §. 13 însă ese îndejuns la iveală îngrijirea părintească, ce se poartă bieților funcționari, pe cari proiectul voiește să-i fericească. Iată ce zice paragraful: „Urmând o vacanță la una din funcțiile sistematizate la institut în mod definitiv este de competența direcțiunii să împlinească în rang și salariu a unuia dintre funcționarii institutului sau chieime la locul vacant (funcțiile de cl. I și II) o persoană mai bine calificată, străină de institut.“

La denumiri sau înaintări în clase, se consideră exclusiv capacitatea intelectuală, dexteritatea de muncă și purtarea ireproșabilă, neavând nimenea titlu să ceară a fi denumit sau înaintat numai în puterea serviciului său mai lung, sau a rangului său mai înalt.“

Spus oarșă și pe față. Înaintezi când voiește direcțiunea ori rămâi pe loc până mori. Munca și serviciul nu ți-l măsoară nime după anii petrecuți acolo, cari se pot cel puțin număra, ci te evaluează după lucruri, cari nu aparțin decât școlii, care ți-a dat odată document de capacitate intelectuală și codului penal, care grijește de purtarea ta între marginile legii.

În toată lumea cultă funcțiile și serviciile să retribuească azi după anii de serviciu, după cari la anumite intervale mai mult sau mai puțin lungi, urmează în chip automat înaintarea în salariu ori rang, fără ca voința direcțiunii ori pășirea înainte a favoriților, să-l poată împedea de a-și căpăta ceace îi compete pe urma muncii sale îndeplinite.

Numai proiectul „Albinii“ cunoaște o singură normă de avansare — voința direcțiunii. În §. 21 se spune pe față: „Funcționarii institutului nu au voie să ceară însuși înaintarea în clase mai înaltă sau acordarea de adause de salariu, de vremece înaintarea în clase și urcarea de salariu formează un drept exclusiv și discreționar al direcțiunii, care în toate aceste chestii hotărăște suveran și definitiv, fără nici un drept de protest sau reclamă din partea funcționarilor.“

E într'adevăr un puțin edificător lucru a citi nărozeniile aceste azi în veacul luminii, când toată lumea este atotstăpânită de duhul democratic, și când se cere retribuția muncii și a priceperii în chip vrednic, liberal și drept.

Direcțiunea merge în orgoliul ei și mai departe. S'a constituit prin §. 12, lit. b) într'un for de dispensă matrimonială în toată rânduiala. În §. 11, lit. b) se cere ca funcționarul să nu fie în raport de tată și-fiu, socru și ginere, frate și soră cu vre-unul din membrii direcțiunii. Însă „dacă căsătoria s'a contractat cu știrea și aprobarea prealabilă a direcțiunii se admite excepție.“

Și așa este întreg proiectul. Sigur normat este numai voința direcțiunii, care poate să retribue cum voiește, care te silește la orele de oficiu regulate (§. 30), și la muncă înafară de orele prescrise (§. 31), care nu știi când te numește definitiv și când te înaintează; când complinește locul devenit vacant dinaintea ta cu un Hercules din afară. Cere pentru anumite posturi calificăție academică, dar poate să și renunțe la ea, stabilește incompatibilitatea de rudenii și dă dispensă. Talis est „pragmatica de serviciu a funcționarilor Albinii“... *Sigma.*

Războiul european.

— Telegramme oficiale. —

Budapesta, 24 Maiu. Lupta a zecoa dela Isonzo de ieri dela amiază se desfășură din nou cu o vehemență extraordinară. De astădată puterea impalșivă a masselor inamice s'a dezvoltat pe un front de 40km., ce se estinde dela Plava până la mare. În multe secțiuni luptele s'au dat și peste noapte. Inamicul a aruncat în luptă coloanele de asalt la culmea Cuc, Vodice și Monte Santo. Spre ost de culmea Cuc atacurile dușmane au eșuat de focul nostru distrugător. Asalturile inamice dela Vodice au fost zădărnice de eroismul regimentelor 24 și 41. Lângă claustrul Monte Santo inamicul i-a succes să treacă peste tranșeele noastre îngropate cu foc de baraje, dar rezervele noastre sosite în grabă l-au silit cu artileria să se retragă. Tot în orele acelea s'au prăbușit două atacuri inamice, date spre ost de Görz. În luptele acestea s'a distins infanteria noastră bravă. În special ciocnirile s'au dat cu multă îndârjire în secțiunea platoului Carst. Pozițiile noastre de aci și regiunile de după ele au stat sub focul artileriei dușmane de diferit calibr. Atacul prim al infanteriei s'a desfășurat spre sud de Costonievica. I-am respins. După amiază au ishuenit în diferite secțiuni a platoului Carst atacuri dușmane în masse puternice contra pozițiilor noastre dela Fajt—Hrib și între mare, unde s'au izbit unul

după altul valuri de oameni. Unde se băuia o coloană inamică, pășia alta în loc ei și începea atacuri. Astfel până în această decurg ciocnirile cu vehemență schimbată. Inamicului i-a succes să câștige teren peste tot numai în secțiunea Isonzo unde trupele noastre s'au retras un pic. Celalalt teritoriu păstrăm cu eroism. Regimentele 39 (Dobrițin) și 61 (Timișoara) scris în istorie noui pagini de vitejie.

La Wytscheta și ambii țărni de Scarpe s'a dat noaptea duela mari de lerie, asemenea s'au dat interimal și la moray—Bapaum și St. Quentin. După amiază luptele de artilerie au ajuns la vehemență mare la Chemin des Dames, Braje și Cannelle. La Froidmond și moara Vaucluse francezii pe însărate au început atacuri. I-au respins în ambele locuri cu pierderi grele pentru ei. La Pont d'Hiveren lupta distrugător german a opăcit îndeplinirea unui atac. În Champagne, Nancy și în regiunea de la Reims s'au dat lupte de artilerie. În pădurea de la Apremont coloanele de asalt ale inamicului de Rajna au pătruns în poziții inamice și au prins 28 ostași. Am pierdut 10 aeroplane și un balon de als inamic.

Informațiuni.

La școala gr. cat. civilă și mentară de fete anul școlar 1916/17 încheiat în 26 crt. Examenul elevelor dinare dela civile s'au ținut sub prezidențiu al părintelui canonic *Dr. Alexandru Miclescu* vicar general. Elevele, deși școala s'a început mai târziu, au doborât mult progres în studiu.

Dimineața în 26 crt. s'a oficiat în capela institutului s. liturghie. La școala s'au cetit clasificările și distribuit diplome și atestatele.

Pe clasele civile au fost înscriși 118 eleve ordinare și 22 privatiste, total în decursul anului au repășit în clase elementare 3, în civile 2, și una a reștat. Dintre elevele privatiste au repășit în internat au fost adăpostite 42. La școala elementară au fost înscriși 33 eleve.

Elevele au aranjat, la încheierea anului expoziție frumoasă din lucruri de mână: broderii, desemnuri, cari au produs asupra privitorilor impresie plăcută.

Elevele privatiste vor avea examen în 28—29 crt.

Ordinul Majestății Sale pentru cediarea alor două contingente de ostași. Majestatea Sa a dat un ordin înalt prin care ordonează eliberarea a două contingente de glotași mai în vârstă, cari au să se facă cediare până în 30 Iunie 1917, se referesc la ostași născuți în anii 1865 și 1866. Cediările se dau pe timp nedeterminat pentru îndeplinirea lucrurilor economice și industriale ș. a.

„Gazeta Transilvaniei“ ne vestea numărul din urmă, că își suspendă publicarea „Gazeta“, după alungarea trupelor noastre a fost redactată de d-nii Arseniu și Ioan Fegărășan și Nicolae Sulică.

Aviz. Târgul de țară din Szaab se va ține în 30 Maiu.

Proprietar, editör și Redactor responsabil
Ioan Snelu.